

LBRIS

We know
books

Naoise Dolan

Vremuri

interesante

Traducere din engleză și note de
MIHAELA BURUIANĂ

Această carte a apărut cu sprijinul
LITERATURE IRELAND.

 **LITERATURE
IRELAND**
Promoting and Translating Irish Writing

HUMANITAS
fiction

Prietenul meu bancher Julian m-a scos prima dată la prânz în iulie, luna în care am ajuns în Hong Kong. Am uitat la care ieșire a stației de metrou trebuia să ne întâlnim, dar el m-a sunat să-mi spună că m-a văzut în fața brutăriei Kee Wah și să-l aștept acolo. Era umezeală. Purtători de serviete se perindau tropăind prin turnichete ca niște măgăruși. Din difuzoare, răsunau anunțuri în cantoneza răgușită, în mandarina ca un clopot, iar apoi o femeie cu accent britanic spunea *please mind the gap*.

În îmbulzeala de pe peron și urcând pe scările rulante, am vorbit despre cât de aglomerat este Hong Kongul. Julian a spus că Londra este mai calmă, iar eu am zis că și Dublin e. La restaurant, și-a pus telefonul cu fața în jos pe masă, așa că am făcut și eu la fel, de parcă și pentru mine asta reprezenta un sacrificiu profesional. Știind că el o să plătească, l-am întrebat dacă vrea apă, dar în timp ce întrebam, el a ridicat carafa și a turnat.

— La muncă e o nebunie, a zis. Abia dacă-mi dau seama ce naiba fac.

Bancherii spun asta adesea. Cu cât se declară mai neștiutori, cu atât știu mai multe și cu atât mai mare le e salariul.

L-am întrebat unde mai locuise înainte de Hong Kong, iar el a răspuns că studiasse istoria la Oxford. Oamenii care au fost la Oxford îți spun asta chiar dacă nu i-ai întrebat. Pe urmă, ca „toată lumea“, se duse în City. „Care oraș?“¹ am întrebat eu. Julian a cântărit dacă femeile fac glume sau nu, a hotărât că facem, apoi a râs. Am spus că eu nu știu unde o să ajung. M-a întrebat câți ani am și i-am zis că tocmai am împlinit douăzeci și doi, iar el mi-a spus că sunt un copilaș și că o să-mi dau eu seama.

Ne-am mâncat salatele și el m-a întrebat dacă avusem deja întâlniri în Hong Kong. Am zis că nu prea, simțind că „deja“ era contradictoriu ca adverb și că existau alte alegeri mai potrivite pe care le-ar fi putut face. În Irlanda, am zis eu, nu „ai întâlniri“. Te combini și, după o vreme, ajungi la o înțelegere.

Julian a spus:

— Deci zici că e ca în Londra.

— Nu știu, am zis. N-am fost niciodată.

— „N-ai fost niciodată“ în Londra.

— Nu.

— Niciodată?

— Niciodată, am zis eu, făcând o pauză suficient de lungă cât să-i dau satisfacția că încercasem să schimb acest lucru din istoria mea personală după ce mă întrebasese a doua oară și îmi părea foarte rău că nu reușisem.

— Ava, a zis el, asta e incredibil.

— De ce?

— Se ajunge așa de repede cu avionul din Dublin!

1. City (oraș, în engleză) este denumirea centrului financiar al Londrei.

Și eu eram dezamăgită de mine. El nu fusese niciodată în Irlanda, dar ar fi fost inutil să-i spun că și în sens invers se ajunge repede cu avionul.

Am discutat despre principalele știri. El citise în *Financial Times* că renmibi de pe piața internațională scăzuse față de dolar. Singura știre pe care puteam eu s-o ofer era că se apropia o furtună tropicală. „Da“, a zis el, „Mirinae. Și un taifun săptămâna viitoare.“ Am căzut de acord că trăim vremuri interesante.

Ambele furtuni au venit. Fără legătură, am continuat să ieșim împreună la prânz. „Mă bucur că suntem prieteni“, zicea el și departe de mine gândul să corectez un absolvent de Balliol¹. Simțeam că, dacă petrec timp cu el, o să devin mai deșteaptă sau că măcar asta o să mă pregătească să discut despre valute și indici cu oamenii serioși pe care o să-i întâlnesc pe parcursul vieții de adult. Ne înțelegeam bine. Eu mă bucuram de banii lui, iar el se bucura de cât de ușor îi era să mă impresioneze cu ei.

1. Unul dintre cele mai vechi și prestigioase colegii de la Oxford.

Fusesem tristă în Dublin, hotărâsem că era din vina Dublinului și crezusem că Hong Kongul o să ajute.

Școala de engleză unde lucram se afla într-un cartier comercial cu turnuri pastelate. Angaja numai persoane albe, dar aveau grijă să nu menționeze asta în scris. La fel ca dinții de rechin, profesorii cedau și erau înlocuiți. Majoritatea erau nomazi care plecau odată ce economiseau destul cât să se regăsească în Thailanda. Eu nu aveam nicio idee cine sunt, dar mă îndoiam că aveau să știe thailandezii. Fiindcă nu eram o persoană caldă, mi se alocau în principal lecțiile de gramatică, la care faptul că nu te plăceau copiii era un indicator de performanță pozitiv. Asta mi s-a părut ca o gură de aer proaspăt față de felul în care erau de obicei privite femeile.

Elevii veneau la lecții o dată pe săptămână. Predam fără pauză, în afară de prânz. M-am ales cu reputație de fițoasă pentru că între lecții dădeam o fugă să urinez.

— Ava, unde ai fost? m-a întrebat Joan, directoarea mea – una, sfântă și apostolească, ceea ce era rentabil, însă nu catolică, fiindcă asta nu era rentabil – când m-am întors dintr-o pauză de toaletă. Era una dintre primii locuitori din Hong Kong pe care îi cunoscusem.

— Am lipsit cinci minute, am zis.

— De unde vin minutele? a întrebat Joan. Părinții plătesc pentru șaiszeci de minute pe săptămână.

— Și dacă termin o oră puțin mai devreme? am zis eu. Și o încep pe următoarea puțin mai târziu? Două minute de la una, două de la cealaltă.

— Dar asta înseamnă două de la începutul și două de la sfârșitul orei din mijloc.

Joan încerca să gesticuleze, dar, având doar două mâini, i se părea greu să mimeze un sandwich cu trei ore. A lăsat baltă demersul oftând caustic, de parcă era vina mea.

Trebuia să mă adresez unui superior.

Directorul nostru, Benny, avea patruzeci de ani și purta o șapcă de baseball cu cozorocul la spate, fie ca să arate că îi plăcea să lucreze cu copiii, fie ca să sublinieze că era propriul șef și, ca atare, se îmbrăca fără să se sinchisească de nimeni, nici măcar de el. Născut în Hong Kong, educat în Canada, alunecos și parcimonios, deținea încă vreo douăsprezece școli și – un lucru care mi s-a părut relevant – o companie de alge marine în Irlanda. Despre aceasta din urmă, zicea că e „înapoi” în Conne-mara, un loc în care niciunul dintre noi nu fusese, deși bănuiesc că asta îi sporea poezia. El ținea baierle pungii și le ținea strâns, dat fiind că, în general, nu-i plăcea să se despartă de bani.

La sfârșitul lui iulie, când Benny a venit să mă plătească, i-am zis că mă gândesc să plec.

— De ce? m-a întrebat. Ești aici abia de o lună.

— Trebuie să mă duc la toaletă între ore. Altfel o să fac o infecție a tractului urinar.

— Doar nu renunți din cauza asta.

Avea dreptate. La urma urmei, nu renunțasem din cauza politicii lor rasiste de recrutare, așa că ar fi fost

ciudad să plec doar pentru că nu puteam să fac pipi când voiam.

Știam că aș fi făcut orice pentru bani. Pe durata facultății, în Irlanda, avusesem un cont de economii căruiia îi dădusem fermecătorul nume de „fondul de avort“. La sfârșit, adunasem 1 500 EUR în el. Știam femeii care economiseau împreună și o ajutau pe cea care se dovedea ghinionistă. Dar eu nu aveam încredere în nimeni. Am adunat banii făcând muncă de chelneriță și am continuat să adaug la ei și după ce am strâns suficienți pentru procedură în Irlanda. Îmi plăcea să văd soldul crescând. Cu cât eram mai bogată, cu atât mai greu i-ar fi fost cuiva să mă oblige să fac ceva.

Chiar înainte să plec la Hong Kong, mi-am dat examenele de absolvire. În timp ce ne întindeau subiectele, am numărat câte ore servisem la mese. În contul ăla de economii erau săptămâni întregi din viața mea. Atâta timp cât locuiam în Irlanda și cât avortul era ilegal acolo, toate orele alea pierdute trebuiau ținute sub lacăt.

În seara aceea, mi-am folosit cea mai mare parte a banilor pentru a-mi rezerva un bilet de avion către Hong Kong și o cameră pentru prima lună, pe urmă am început să-mi caut joburi de profesoară. Am plecat din Dublin peste trei săptămâni.

În prima săptămână la școală, mi-au spus care sunt caracteristicile comune ale englezei din Hong Kong și mi-au zis să-i corectez pe copii când le folosesc. „Mă duc deja“ în loc de „m-am dus“ era greșit, deși, după primele zile, înțelegeam asta perfect. „Lah“ pentru emfază – nu lah, scuze lah – nu era în engleză. Nu mi s-a părut cu nimic diferit de „sigur“ pe care irlandezii îl pun aiurea, avea o funcție asemănătoare sigur, dar nici asta nu era în engleză. Engleza era britanică.

3

August

Julian nu prea avea chef să iasă în oraș ca să se întâlnească cu mine după muncă, așa că am început să mă duc direct la apartamentul lui din cartierul Mid-Levels pe la nouă seara. I-am spus că mi se pare stânjenitor și degradant. Adevărul e că-mi plăcea să urc pe scara rulantă exterioară. Începeam de la pasarela acoperită de peste Queen's Road și o luam în sus peste tarabele vânzătorilor ambulanți de pe Stanley Street, apoi peste firme – Game&Fun, Happy Massage, King Tailor – și peste blocurile-turn și ferestrele enorme de pe Wellington Street. Urmau aerul cu miros de pește, ce se ridica dinspre Central Street Market, și vechea secție de poliție din cărămizi groase, albe, ca niște radiere de creion. Când ajungeam la clădirea lui Julian, primeam o cartelă de vizitator din hol și urcam până la etajul cincizeci.

Înăuntru, apartamentul lui arăta ca un showroom, genul în care fuseseră răspândite neconvingător obiecte pe care ar fi putut să le dețină oricine. Cea mai evidentă posesiune personală a lui era un MacBook Pro mare, gri.

Comandam mâncare, eu spălam vasele, pe urmă el turna vin pentru amândoi și stăteam de vorbă în camera de zi. Pe polița căminului nu se aflau decât o ramă argintie, fără fotografie, și niște lumânări crem ce nu fuseseră

aprinse niciodată. Lângă fereastră, era un colțar lung, maro. Eu mă descălțam și mă întindeam pe el cu picioarele pe suportul de brațe, încrucișându-le și alternându-le în pauzele din conversație.

El fuma țigări ieftine – ca să îi vină mai ușor să se lase, zicea.

Ne cunoscuserăm în zona de fumat a unui bar din Lan Kwai Fong, unde el fie mă observase uitându-mă la el, fie mă privise primul, până când i-am întors și eu privirea. Se pricepea să orchestreze ambiguități. Eu nu mă pricepeam să le evit. Rostise totul foarte lent în seara aceea, așa că presupusesem că e beat – dar făcea asta și treaz, așa că am dedus că e bogat.

La o lună după ce ne-am cunoscut, m-a întrebat:

— Îți cunoști toți prietenii în baruri?

— Nu am prieteni, am zis eu.

El a râs.

Uneori, îmi povestea despre piețe. Alteori, mă bombardă cu întrebări, fiind atent la răspunsurile mele numai în măsura în care îl ajutau să se gândească la întrebări suplimentare. Mai povestisem și înainte, dar el voia să audă totul din nou – cei doi frați, casa maro dintr-un șir de case asemănătoare, aflată într-una dintre cele mai sumbre zone din Dublin, pauza de un an pe care o luasem după școală, ca să economisesc bani pentru facultate. Că după 2008 am dormit în aceeași cameră cu fratele meu, Tom, ca să o putem închiria pe cealaltă unui student. Că nimic din toate astea nu însemna că suntem săraci și că asta se întâmpla cam peste tot în Irlanda, în principal din cauza acțiunilor unor bănci precum a lui.

Julian învățase la Eton și era singur la părinți. Acestea erau cele mai puțin surprinzătoare lucruri pe care mi le spusese cineva despre sine.

Voia să știe dacă accentul meu era elegant acolo de unde veneam. Nu cunoscusem niciun englez care să nu se întrebe asta. Majoritatea nu întrebau direct – și nici el nu a făcut asta, doar a întrebat ce „fel“ de accent de Dublin am – dar găseau o modalitate de a-și exprima curiozitatea. I-am răspuns că este un accent normal de Dublin. A întrebat ce înseamnă asta. Nu știam destule despre accentele britanice ca să fac o comparație.

— Păi, a spus el, cum sună un accent elegant de Dublin?

Am încercat să imit unul și el a spus că sună a americană.

M-a întrebat ce am de gând să fac când o să vină vremea să-mi iau un job adevărat. Îmi spunea categoric, cumva patern, că nu ar trebui să-mi irotesc diploma pe angajatori modești și reușea să dea impresia că nu are o părere mai proastă despre mine pentru că nu studiasem la Oxford. Dar când a venit vorba despre care anume joburi i se par bune pentru mine, a fost vag. Domeniul juridic era doar muncă de funcționari mai cu ștaif. Consultanța presupunea să zbori la dracu-n praznic ca să freci menta cu PowerPoint. Contabilitatea era plictisitoare și nu se plătea bine. Iar munca de bancher, din nu știu ce motive, nu mi se potrivea.

Îmi plăcea când își sufleca mânecele. Avea încheieturi mari, pătrate, și coate proeminente. Uneori îmi făceam griji că o să-și dea seama cât de des mă gândeam la brațele lui. Îmi zicea mereu că sunt ciudată din cauza altor lucruri, mult mai puțin bizare, așa că nu puteam să recunosc asta.

Prima dată când am rămas în camera de oaspeți a fost la mijlocul lui august, când ne-a lovit furtuna tropicală Dianmu. Pe urmă, Julian s-a oferit mereu să mă găzduiască dacă se apropia miezul nopții. În funcție de ce

energie aveam, acceptam sau luam minibusul verde spre casă – scara rulantă mergea într-o singură direcție: în jos, la ora de vârf a dimineții, sau în sus, în restul zilei.

Cam așa mergeau lucrurile între noi, dar nu aveau un nume; noi doar ne vedeam, ne întâlneam să mai stăm de vorbă sau treceam pe la el să mai povestim, ceea ce, ca să fiu sinceră, era exact ceea ce se întâmpla.

El stătea atât de prost cu timpul, încât mi se părea semi-plauzibil că prefera pur și simplu să ne întâlnim în apartamentul lui, ca să fie mai confortabil.

Am întrebat dacă bancherii au timp de relații.

— Dacă-s juniori, de obicei, nu, a răspuns el. Mulți dintre ei plătesc pentru așa ceva.

Felul în care a spus „așa ceva“ m-a făcut să mă simt prost, dar nu avea niciun rost să-i atrag atenția Bancherului Julian. Era prea plin de sine ca să observe când îl criticam. Înregistra că am spus ceva, pe urmă continua o conversație paralelă.

Când plătea comanda mea de mâncare sau când mă scotea la restaurant și, în schimb, petreceam timp cu el, mă întrebam dacă, din punctul lui de vedere, plătea pentru o versiune mai lejeră de „așa ceva“. Îmi plăcea ideea ca cineva să plătească pentru compania mea. Nimeni altcineva nu-i recunoștea valoarea. Stăteam în camere cu tavan înalt și el povestea că Shenzhen Composite a crescut și că Shanghai Composite stagnează. Nu era ca prietenii normale, în care îmi făceam griji dacă cealaltă persoană mă mai place. Lui îi plăcea să se audă gândind cu voce tare și eu consideram că profit de asta, fiindcă nu știi niciodată când ai nevoie de informații, așa că cel mai bine e să aduni cât de multe poți.

Într-o seară, în camera lui de zi, după ce băuserăm câteva pahare, i-am zis că e atrăgător. Am formular exact

așa, „Te consider atrăgător““, ca să nu pară că vorbesc serios.

— Și tu ești foarte atrăgătoare, a zis el.

— Bănuiesc că de asta ne înțelegem.

— Posibil.

Ne știam de vreo două luni și, în total, petrecuserăm poate treizeci de ore în compania lui – puțin mai mult de o zi. Dar mă obișnuisem să mă gândesc la el ca la un obicei.

— Mersi pentru timpul acordat, zicea el când plecam.

Nu eram sigură dacă era așa formal ca să-și asigure o evadare ironică, așa cum făceam eu, sau dacă pur și simplu nu-și dădea seama cât de scorțos suna. Pe urmă adăuga:

— Îți trimit SMS.

Părea să creadă că numai bărbatul poate iniția conversația. Mai mult, asta însemna că nu puteam să-i scriu eu prima. Aș fi dat impresia că sunt disperată să mă contactez și făceam eu asta ca ultimă soluție.

*

Le-am explicat elevilor mei de nouă ani că sunt două moduri în care poți pronunța sunetul „th“. Cel cu care începe „think“ și se termină „tooth“ este fricativul dental surd, iar cel cu care încep „that“, „these“ și „those“ este fricativul dental sonor. Ca locuitoare a Dublinului, trăisem douăzeci și doi de ani fără să pronunț conștient vreunul dintre cele două foneme. Dacă cineva crezuse că e ceva în neregulă cu engleza mea, își ținuse părerea pentru el. Acum trebuia să exersez fricativele, surde și sonore, ca să mă poată imita copiii.

Calvin Jong – un puști căruia îi plăcea să se dea în spectacol, dar care era util – s-a oferit să încerce și nu a reușit.